

Diecézní proces blahořečení a svatořečení

Kanonizační kauza (v dnešní době se týká nejdříve blahořečení, které je jakýmsi předstupněm svatořečení) je soudní řízení, které se poněkud liší od těch, která známe z občanských soudů. Lidé před tento soud „předstupují“ až po smrti, a ještě k tomu ve velmi specifické záležitosti: jsou podezřelí z toho, že jsou svatí, a to je třeba přezkoumat. Kauzy blahořečení i svatořečení probíhají vždy ve dvou úrovních. Nejdříve je provedeno šetření v diecézi, ve které osoba považovaná za svatou zemřela. To je fáze, při které se shromažďují všechny dostupné materiály, jsou vyslechnuti svědci, a znalci z oboru historie vypracují svou zprávu o dané osobě a kontextu doby. Diecézní fáze je tedy zaměřena na *vyšetřování*. Druhá fáze, která probíhá v Římě, je procedura *posuzování a rozhodování* o tom, co bylo v předchozí etapě shromážděno.

Základním předpokladem pro zahájení diecézní fáze procesu je pověst svatosti nebo pověst mučednictví dané osoby. Jedná se tedy o to, že je řada lidí přesvědčena, že konkrétní křesťan žil ctnostným životem nebo že byl zabit pro víru. Proces by měl být zahájen nejdříve pět let po smrti dané osoby (aby byl potřebný odstup), ale ne později než za třicet let (aby ještě žili svědci). Je-li časová lhůta překročena, je třeba dokázat, že bylo zpoždění způsobeno objektivními překážkami.

Jakmile je proces zahájen, přísluší kandidátovi blahořečení titul služebník (služebnice) Boží. Iniciátorem samotného řízení je navrhovatel (může to být fyzická i právnická osoba), který si zvolí pro zastupování právního odborníka, kterého nazýváme postulátor. Postulátor, který je vlastně „advokátem“ Božího služebníka, musí shromáždit základní dokumentaci, aby ji mohl předložit diecéznímu biskupovi, který celou věc uváží. Následně se biskup dotáže ostatních biskupů, členů České biskupské konference, a po jejich kladném vyjádření zašle do Říma na příslušnou kongregaci (papežský úřad) žádost o sdělení, zda Apoštolský stolec nic nenamítá proti zahájení řízení. Jsou-li obě vyjádření kladná, je zveřejněn úmysl zahájit řízení.

Pro samotný proces je ustanoven soudní tribunál, který vyslychá svědky. Tribunálu může předsedat sám biskup, ale většinou jej zastupuje biskupský delegát. Dále jsou přizváni notáři a ochránce spravedlnosti, který moderuje vyslechnutí svědků na základě jím sestaveného dotazníku a posuzuje správnost a úplnost výpovědí. Celé šetření je přitom vedeno tím, co ukládá instrukce pro kanonizační kauzy (Sanctorum Mater z roku 2007), tedy jedinou a svrchovanou snahou najít a ověřit pravdu. Svědci jsou tázáni na různé okolnosti života služebníka Božího s tím, zdali mohou dosvědčit jeho příkladný křesťanský život a že už za života dosáhl všech hlavních ctností v hrdinském (heroickém) stupni. Hrdinský stupeň znamená mimořádnou ochotu překonávat mravní překážky, statečně, důsledně a vytrvale usilovat o křesťanský život

U předpokládaných mučedníků je zkoumána nejen skutečnost násilné smrti, ale také pohnutky pronásledovatele, neboť ty musejí vycházet z nenávisti k víře nebo z odporu vůči mravnímu zákonu. K mučednictví totiž nestačí pouhá přítomnost násilné smrti.

Postulátor odevzdá biskupovi také všechny vydané spisy Božího služebníka, které jsou předloženy teologické komisi. Studium archivních i nearchivních pramenů se zabývá komise historiků.

Po vyhotovení zprávy teologů a historiků a po provedení všech výsledků jsou vykonány ještě některé dílčí úkony, které předcházejí tomu, že jsou všechny dokumenty přeloženy do některého z jazyků užívaných v papežské kurii. Poté je přeložený spis odeslán do Říma, kde je ustanoven nový postulátor mající v tomto městě trvalé bydliště.

Došlo-li údajně na přímluvu Božího služebníka k zázraku – zpravidla k uzdravení, které nelze vysvětlit přirozeným způsobem – probíhá v této věci samostatné šetření za účasti lékařů. Zázrak je považován za Božský důkaz v kauze. Jeden je vyžadován pro blahorečení kandidáta blahorečení, který nebyl mučedníkem, další pak, má-li dojít ke svatořečení. U mučedníka se zázrak vyžaduje až při svatořečení.

V Římě je celá záležitost diecézního šetření diskutována v několika odborných komisích. Poslední komise je složena z kardinálů. Pokud je její rozhodnutí příznivé, je o tom vydán dekret a služebník Boží získává titul ctihodný. Pak může být z rozhodnutí papeže daný křesťan blahorečen.

Samo blahorečení je tedy církevně-právní proces s jasně danými pravidly, která se v průběhu let vyvíjela do současné podoby. Při šetření je zkoumána pověst svatosti nebo mučednictví a ctnostný život nebo mučednická smrt. Zároveň je proces zaměřen na to, že blahoslavený má být vzorem života pro křesťany dneška i v budoucnu. Blahoslavený nebo světec jsou tedy lidé, o kterých jsme přesvědčeni, že jejich život (nebo smrt) byl takový, že dosáhli života věčného a jsou u Boha v nebi. Zároveň je jejich život velmi příkladný a proto může pomoci současníkům v úsilí o život, který povede k dosažení spásy. Vždyť všichni jsou povoláni ke svatosti, k tomu, aby dosáhli v nebi dokonalého sjednocení s Kristem.

Rozdíl mezi blahoslaveným a svatým je zřejmý. Svatořečení neboli kanonizace je zapsání konkrétního křesťana do seznamu (kánonu) svatých. Jeho památka je pak každoročně připomínána. Také mu může být zasvěcen kostel apod. Blahorečení neboli beatifikace je nezbytný předchozí stupeň.

Zpracoval Mgr. Jan Růžička